

ШИТЕ, ИНИШЪ ШИ ЛИТЕРАТОРЪ.

№. 45.

ЖОІ, 8. NOEMBRIE.

1851.

А Б Е Ч Е Д А Р І Ъ Л

къ слове ши къ литере ромъне. *)

Цепералеа липсъ де зн авечедаріѣ кореспонденторіѣ зноформігъдїѣ дн чїгіре ши скїере, атът къ слове кът ши къ литере, нї сеаѣ дескоперїт де маї твлате орї, дїн маї твлате пърдї. — Пентрѣ ачеїа дар, карї дореск а се днформа маї де а пропе деспре соадїтатеа ачестеї къртїчеле, деспре каре се ворвї ши дн №. 88 ал Газетеї, днпъргъшїм апротїса, тїезоса лвї прекъвѣтаре.

Кътрѣ днвѣдъторї!

Авечедарїѣ есте днгїѣ карте а знеї націонї. Къ кът скѣделе попораї ромъне се днмїѣдеск ши пшеск днїнтеа знеї позе органїсаціонї, къ атът маї твлат се сімте лїнса пентрѣ о асеменеа карте кореспонденторїе тїмплзї ши тревзїондї.

Навет чеа маї тїкъ претендїзие, къ ачест авечедарїѣ, че се пвблїкъ акъм, ар авѣ тѣте пропрїетъдїе перфекцізїнеї, дорїнда нѣстрѣ есте ка съ аконерїт лїнса де каре пѣтїменте тїнерїмеа алергъторїѣ ла скѣлѣ Пъпъ кънд тоцї днвѣдъторїї скѣлелор попораї ромъне вор фї формації педагогїче, пъпъ кънд се ва лъкра алт авечедарїѣ дъпъ прїнціпеле методїчеї, кредет къ ачеста ва пзтѣ сервї де манъвчере пентрѣ днвѣдъторї, ка съ днведе не тїнерїме а чїгї ши а скїере ромъне-ште атът къ слове чїрїлїче, кът ши къ литере ромъне. —

Авет тѣтъ днкредереа дн кзпоштїнделе, дн зелзї ши взпвоїнда днвѣдъторїлор де а днгревзїнда методзї чел маї зшїор, ка съ гръвеаскъ прогресзї тїнерїмеї ла днвѣдътърѣ фърѣ пердере де тїмї; къ тѣте ачесте фїе-не пермїс а фаче оа-

рекаре обсерваціонї аспїра днтресзїондїї ачестї авечедарїѣ.

Атът словеле кът ши литереле съ се ензїчїе аша: а ѣ ве че де зе е фе ге де хе і ж же ке ле ме не о не ре се ше те це ѣ ве. — Днвѣдъторїѣ съ днчѣпъ а днвѣда не прзїчї ка съ кзпѣскъ маї днгїѣї пзмаї словеле вокалї сінгъре къте: зна зна, репедїндзїле де атътеа орї, пъпъ кънд лї се вор днгїпърї віне дн мїнте. Дъпъ че с'а дн-віне грезтатеа ачеста, съ трѣкъ ла словеле кон-сзпнцїї, не каре їаршї съ ле арате къте зна зна, фър' а трече ла ателеле маї днїнте де че ар кз-пѣште віне не челе трекъте. Ажзїгънд прзїчїї дн старе де а пшї съ дессевоѣскъ ши съ вѣтеснї тѣте вокалїе ши консзпнцїїе, съ пшїескъ къ еї ла днтрег алфаветзїа словелор нїчї, каре пзмаї нѣте фї акъм нїчї о грезтате пентрѣ дъшїї. Бз-пзї ши зелосзї днвѣдъторїѣ пз ва сокотї нїчї о-датъ де тїмї пердѣт стързїнда маї днделзїгатъ че ва пзне пентрѣ денлїна ши сігъра кзпѣштере а тзгърор словелор алфаветзїї, шгїїнд къ фър' а-честа орї че пшїре гравнїкъ днїнте есте о о-стенѣлъ дешѣртъ.

Ла модзїа І ши II де сілавїсїм де о вокале къ о консзпнцїе ши де о консзпнцїе къ о вокале, ва прочеде къ прзїчїї тот прїн пърдї нїчї де къте зн шїр сѣѣ дѣв, ензїчїїнд не рънд словеле, ши пе-зрѣт еспрїтънд сілава днгрѣгъ. Дъпъ че с'аѣ тре-кът модзїїле ачестеа прїн ензїчїереа словелор ши еспрїтереа сілавелор, съ пъпъ не прзїчї ка съ чї-тѣскъ прїн пърдї тѣте сілавеле модзїїлор ачело-ра. Дѣкъ прзїчїї аѣ трекът въ сзкчес взп песте грезтатеа ачеста, апої денпрїндїле зрїтгорїе, зн-де дїн сілаве' се компън зїчерї, пз вор днфъдїша нїчї о нїедїкъ де а пзтѣ прзїчїї съ чїтѣскъ зїче-реа днгрѣгъ ензїчїїнд не рънд фїекаре сілава; ши орї дїн къте сілаве ар фї компъс зїчереа, нїчї о-датъ съ пз се репете сілавеле трекъте.

*) Е ешїт дн Сївїѣ 1851 къ прецїѣ 16 кр. т. в. де есетпларе легат, ши се афлѣ де възаре тот дн Сївїѣ.

Ла модъриле де сѣлавѣст маѣ компликат, знде маѣ мѣлте слоѣе конкѣрг спре а форма сѣлавеле, съ прочѣдѣ дѣвѣдѣторѣл тот дѣн модѣл ачестѣ, енѣнчѣнд словеле не рѣнд, дѣнъ ачѣеа еспрѣмѣнд сѣлаѣа дѣтрѣгѣ: ѣар ла депрѣндерѣ съ пѣнъ не прѣнчѣ ка съ чѣтѣскъ зѣчерѣле, еспрѣмѣнд пѣмаѣ сѣлавеле, орѣ дѣн кѣте ар фѣ конкѣсъ зѣчерѣа.

Дѣнъ ѡрекѣтеѣа модѣрѣ де сѣлавѣст зрѣмѣзѣ тот дѣѣна есерѣчѣдѣ де чѣтѣт; ла ачестѣ се дѣнде леде кѣ дѣвѣдѣторѣл ва пѣне не прѣнчѣ съ чѣтѣскъ зѣчерѣле, дѣтрѣвѣндѣнд енѣнчѣареа словелор пѣмаѣ дѣн касѣрѣле кѣнд прѣнчѣ ар дѣтѣмпѣна врео грѣзтѣте ла чѣтѣт.

Дѣвѣдѣторѣл не ѡа трѣче кѣ ѡедеѣа де а арѣта ла тѣмпѣл шѣ локѣл сеѣ, шѣ де а еспѣлка прѣнчѣлор дѣтрѣвѣндѣареа апѣстрофѣлѣ, спре а се фѣмпѣларѣса кѣ дѣнѣл.

Ажѣнѣнд прѣнчѣ ла словеле чѣле марѣ, лѣ се ѡор арѣта ѣрекѣм с'аѣ арѣтѣт шѣ чѣле мѣчѣ; шѣ дѣнъ че ле ѡор кѣнѣште ѡѣне, ѡор чѣтѣ фѣрѣ врео дѣнѣдѣкаре зѣчерѣле каре дѣнѣп кѣ асеменеа слоѣе марѣ.

Дарѣ лѣареа ампѣте а ѡѣлор шѣ зѣлошѣлор дѣвѣдѣторѣ сокѣтѣм де марѣ трѣвѣндѣ а о траѣе асѣпра ампѣ лѣкѣрѣ импѣртѣнте, адекѣ асѣпра методѣлѣ де а зѣнѣ скрѣереа кѣ чѣтѣреа, шѣ де а дѣчѣне шѣ а терѣе дѣнѣнте кѣ ампѣдѣе одагѣ. Ачѣста де шѣ се парѣ кам грѣѣ, се пѣте ефѣктѣа фѣрте лесне прѣн стѣрѣндѣа дѣвѣдѣторѣлор пѣтрѣншѣ де дѣнѣлѣ лор кѣетѣре шѣ де сѣнтѣле лор дѣторѣѣ. — Кѣнд се аратѣ прѣнчѣлор ѡокалѣ де тѣпарѣ, дѣнъ че ле аѣ дѣвѣдат шѣ леаѣ кѣпѣскѣт ѡѣне, дѣвѣдѣторѣл съ ле аратѣ не тѣѣла негрѣ сеѣ не фортѣларѣ ачѣле ѡокалѣ де скрѣе, шѣ сѣт дѣндемѣе ка съ ле фортѣеѣе шѣ еѣ не тѣѣла де адрѣсѣ сеѣ не хѣртѣ кѣ черѣса, стѣрѣндѣ ка съ ле имѣтеѣе ѡѣншор шѣ сѣ ле кѣпѣскѣ ѡѣне. Дѣн модѣл ачѣста съ прочѣдѣ шѣ кѣ конѣспѣндѣѣ шѣ кѣ тѣте словеле алфѣбетѣлѣ прѣн пѣрдѣ, дѣнѣрѣндѣ ка прѣкѣт кѣпѣскѣ словеле дѣн тѣпарѣ прѣ атѣт сѣ штѣе шѣ але скрѣе. Кѣнд дѣѡаѣ прѣнчѣ модѣрѣле де сѣлавѣст, сѣ се ѡѡлеѣе, ка чѣеа че дѣѡаѣ не тѣпарѣ тот одагѣ сѣ шѣ скрѣе; ѣар кѣнд ажѣнѣ ка сѣ чѣтѣскѣ, сѣ лѣ се дѣктеѣе ка сѣ скрѣе чѣеа че аѣ чѣтѣт, шѣ не зрѣт сѣ чѣтѣскѣ чѣеа че аѣ скрѣе. Пѣзѣндѣсе кѣ ажѣратѣеѣ методѣл ачѣста прѣн тѣте модѣрѣле де сѣлавѣст, ѡор деѡенѣ прѣнчѣ дѣн старѣ де а штѣ сѣ скрѣе орѣ че ѡор штѣ а чѣтѣ. Фѣлѣ дѣн ѡѡеѣдѣрѣ кѣ слоѣе де скрѣе ѡор серѡѣ прѣнчѣлор спре а ле фѣ модел де калѣграфѣѣ, шѣ спре а

се депрѣнде ла чѣтѣре де скрѣеѣорѣ не дѣтрѣрѣнтѣ. Скопѣл методѣлѣ ачѣстѣлѣа, де а зѣнѣ скрѣереа кѣ чѣтѣреа, не е пѣмаѣ ка сѣ се дѣѡѣндѣскѣ доѣе фѣлоѣсе де одагѣ; чѣ шѣ де а фѣче ѡарѣадѣѣне дѣн ѡкѣпѣдѣѣнеа прѣнчѣлор шѣ де а ле дѣнѣсѣла пѣлѣчѣре ла дѣвѣдѣтѣрѣ.

Словеле ѡеѣ кѣ карѣ сѣнт тѣпѣрѣте кѣрдѣле ѡесерѣчѣштѣ, афѣрѣ де ѡреѡкѣтеѣа, маѣ тѣте аѣ кам ачѣешѣ фѣгѣрѣ шѣ фортѣ, че аѣ шѣ слоѣеле кѣ карѣ се тѣпѣрескѣ кѣрдѣле чѣѡѣлѣ. Прѣнчѣ карѣ чѣтѣескѣ ѡѣне кѣ словеле чѣѡѣлѣ, ѡор дѣѡѣдѣа фѣрте лесне а кѣнѣште пѣн словеле ѡесерѣчѣштѣ, шѣ а чѣтѣ кѣ дѣнѣселе тѣстѣл шѣ рѣгѣчѣѣнеле че сѣнт дѣн ѡѡеѣдѣрѣѣ. Деѣсеѡѣта грѣжѣ а дѣвѣдѣторѣлѣ ѡа фѣ атѣнѣ де а пѣне не прѣнчѣ ка сѣ дѣѡеде не дѣнѣфѣрѣ ачѣле рѣгѣчѣнѣ, спре але зѣче ла тѣмпѣл лор пѣнтрѣ дѣнѣлѣнѣреа дѣторѣеѣ крѣштѣнѣштѣ.

Дѣнъ че аѣ ажѣнѣ прѣнчѣ ла дѣлеснѣреа де а чѣтѣ шѣ а скрѣе ѡѣне кѣ словеле чѣѡѣлѣ шѣ ѡесерѣчѣштѣ дѣвѣдѣторѣл пѣте пѣшѣ кѣ дѣншѣ ла лѣтереле лѣтѣне сѣѣ рѣшѣне. Мѣканѣстѣл сѣлавѣстѣлѣ кѣ лѣтере с'а фѣкѣт дѣтр'адѣнѣсѣ конфорт кѣ чѣл кѣ слоѣе, пѣнтрѣ ка прѣнчѣѣ, карѣ кѣпѣскѣ ѡѣне не ачѣла, сѣ не дѣтѣмпѣне грѣзтѣте ла ачѣста. Де ачѣеа ѡѣнѣл дѣвѣдѣторѣѣ ѡа пѣзѣ аѣчѣ шѣ ла чѣтѣре шѣ ла скрѣере тот ачѣл метод че с'а арѣтѣт ла мѣканѣстѣл сѣлавѣстѣлѣ кѣ слоѣе. Тѣтѣ грѣзтѣтеа ѡа фѣ пѣнъ кѣнд прѣнчѣѣ дѣшѣ ѡор дѣтѣнѣрѣ ѡѣне дѣн тѣнте лѣтереле; дѣѡѣнѣндѣсе одагѣ грѣзтѣтеа ачѣста, ѡор фѣче прогрѣс марѣ дѣн скѣрт тѣмп атѣт дѣн чѣтѣреа кѣт шѣ дѣн скрѣереа кѣ лѣтере.

Дѣн прѣѡѣндѣа орѣографѣеѣ кѣ лѣтере штѣм, кѣ маѣ атѣтеа орѣографѣеѣ сѣнт кѣте шѣ кѣрдѣ с'аѣ пѣѣѣлѣкат; штѣм кѣ дѣн тѣте орѣографѣеле ачѣсте, маѣ мѣлѣт сѣѣ маѣ пѣзѣн дѣѡерѣндѣ дѣтрѣ сѣне, нѣчѣ зѣна п'а трѣс пѣнъ ажѣнѣ ѡѡтѣрѣле лѣтерѣдѣлор рѣтѣнѣ сѣѣ чѣл пѣзѣн але маѣорѣгѣдѣѣ лор, спре а се лѣа де портѣ шѣ рѣгѣлѣ; штѣм шѣ ачѣеа кѣ ѡпѣнѣѣнеа дѣенѣрѣле а лѣтерѣдѣлор пѣстрѣѣ есте ка сѣ се лѣсе дѣн ѡѡѣа фѣекѣрѣѣа а скрѣе дѣнъ прѣнчѣнѣле сѣле, пѣнъ кѣнд, кѣ тѣмпѣл апрѣнѣндѣсе идеѣле скрѣеѣторѣлор, тѣте орѣографѣеле се ѡор конѣпѣ дѣн зѣна, не карѣ о ѡа сѣнѣкѣдѣна ѡпѣнѣѣнеа дѣенѣрѣле а лѣтерѣдѣлор; сѣѣ дѣкѣ тотѣшѣ пѣнтрѣ кѣрдѣле дѣдѣктѣе че че се дѣтрѣвѣндѣеѣзѣ дѣн сѣѣлеле попѣрѣалѣ, трѣѣѣе а се дефѣде ѡрекаре орѣографѣѣ, сѣ се дѣнъ зѣн конгрѣс лѣтерѣрѣѣ де канѣчѣгѣдѣле емпѣнѣндѣ а ле ѣнѣдѣлѣнѣндѣеѣ рѣшѣне дѣн тѣте пѣрдѣле аѡстрѣаѣе лѣкѣѣте де рѣшѣнѣ, шѣ ачѣста сѣ дѣтерѣмѣне ачѣа ѡа рекаре орѣографѣѣ, карѣ сѣ се перѣфѣкѣдѣѣнеѣе дѣн

пропорційне къ десволтарѣа ші кълъра лѣмвѣ, ші дѣпъ конверѣиѣа опініѣнеі ѣенералі а лігераѣлор.

Пълъ кълд сѣѣ дптр'ѣн mod сѣѣ дптр'алъга се ва пѣтѣ деѣѣе о ортографіѣ, ноі ам adoptat пентрѣ авечедаріѣл пострѣ ачѣеа каре се веде. Departe de a претінде къ ар фі нѣмерітъ, кредем къ ва пѣтѣ сѣрві де о кандидатъ спре а дпплині тре-вѣиѣа че се сімте. Сконѣл че ам авѣт маі къ деосевіре дп ведере а фост вшѣзрѣтатаѣа ші дплеснѣреа, ка фіече ромън ші каре нѣ штіе нѣмѣк латі-пеште, сѣ'шн пѣтъ сѣрвіе лѣмва са къ лігере вѣне ші фѣрѣ сѣнтеле.

Чѣеа че с'ар маі пѣтѣ зѣче пентрѣ дптревѣиѣ-ѣареа ачѣстві авечедаріѣ къ вшѣзрѣтата ші сѣкчес фѣрѣче, се ласѣ ла зелѣл, есперіиѣа ші вѣнавѣиѣ-ѣѣ а дпвѣѣѣторілор.

DN RESPONC

ла вромѣра ешѣтъ дп Вѣена, ші дптіѣлать: „Antwort auf die Angriffe einiger Romanen, und der Presse gegen die Einigkeit der Hierarchy der morgenländischen katholischen orthodoxen Kirche, und der serbischen Nation in den k. k. österreichischen Staaten.“

(Дпкеіере.)

Ла паѣ. 34. „Сѣраче попор ромън! че дп-вѣѣѣторі некредіѣчѣоні аі тѣ! вѣде те дѣк пе тіне егѣштіі тѣ?! дп лок де дппревѣнаре, дп лок де дпкѣчѣере кѣтрѣ фѣраѣі ші кореліѣзпаріі тѣі, дпдї предікѣ еі вѣрѣ кѣтрѣ ачѣѣа, каріі тот вѣнеле че еі авѣрѣ ші тѣтѣ сѣфѣрѣнѣеле тѣле тот деазна фѣрѣѣнѣте ле аѣ дпшѣрѣдїт къ тіне.“

Кѣ дренѣлѣ фак ачѣѣ несдрѣвені аша есклама-ре кѣтрѣ тіне попорѣле ромън! къ зѣѣ сѣрак ешті тѣ, кълкат дпн тѣте пѣрѣдїле!! Токмаі пентрѣ а-чѣеа, къ ешті орбіт, врескѣт ші манѣдсѣ тот де сѣрві, саѣ сѣрвіѣдї, адекъ тот дп фолосѣл лор, ле паре рѣѣ ачѣстора, къ с'аѣ дештепѣтат'ѣрѣвѣдї ші дпнѣрѣ ромънї, каріі лѣкрѣ къ тѣте пѣтеріле дпн адевѣратѣ інішѣ ромънѣ пріѣн пѣрідіѣнїі ла дпал-тѣл тѣру ал Маіѣст. Саме преа дренѣлѣі пострѣ пѣрїпѣте ші Домп, сѣ те сѣлѣгѣ де сѣѣ преа вѣлѣ-да ші деспоітѣреа дпгрїѣре а сѣрвілор, ка сѣ те факъ, треzіндѣ-те, сѣ вѣпошті къ ешті попор, еа-рѣ нѣ пород сѣѣ пѣрод ромън пентрѣ сѣрві. Деѣі кѣзѣт ачѣѣ вѣрѣвѣдї а те скѣте де сѣѣ апѣсаре. — Че фѣѣѣрїе, кълд зѣк еі: къ еі тот вѣнеле, че аѣ

авѣт, лѣѣ дпшѣрѣдїт къ ромънї! — Де ачѣеа, къ воі дпшѣрѣдїтї тот вѣнеле, спрїѣіпеште патрїарѣл сѣрвілор пе сѣрві дпн Арѣд, ка ачѣствіа авѣнд вѣсѣ-рїка са сѣрѣвѣаскъ сѣ се дпкѣѣѣеѣе еарѣ къ лѣмва сѣрѣвѣаскъ дп вѣсѣрїка кѣтедрѣлѣ; ка дѣчѣса ро-мънѣ сѣ п'аѣѣѣ вѣсѣрїкѣ кѣтедрѣлѣ ромънѣ? де а-чѣеа епїскопї сѣрві аѣ нѣс атѣѣа преѣдї сѣрві ро-мънїлор, пентрѣ къ дпшѣрѣдѣск тот вѣнеле къ ро-мънї? де ачѣеа аѣ фѣкѣт тоате дпскрїерїле ла ікѣне прїѣн вѣсѣрїчї ші тѣте сїѣлеле вѣсѣрїчѣнті дп лѣмва сѣрѣвѣаскъ; де ачѣеа матрїкѣле ла пѣлѣте вѣсѣрїчї ромъне ш. а.; де ачѣеа аѣі фолосїт, ші фолосїдї маі къ сеатѣ нѣмаі воі фѣндѣѣдїѣнїле де-ла Карловїѣ? — Де ачѣеа ваѣі алес воі патрїарѣ, еарѣ ромънїі, къчї сѣпѣт де 3 орї маі тѣлѣдї де кѣт сѣрвіі дпн монарѣхїа авѣстрїакѣ, нѣ дпгѣѣѣдї сѣ аѣѣѣ метрополїт, ші дп Бѣнат епїскопї ромънї? — Воі дпкѣ авѣдї а стрїга кѣтрѣ попорѣл ромън, къ воі і воїдї вѣнеле? ші дештепѣаре, попорѣлѣі ачѣлѣлѣа, пе каре воі л'аѣдї фѣкѣт пѣрод, дар нѣ л'аѣдї маі фаче ші доѣтоѣк вѣрѣт?! Воі вредї сѣ'ї деѣ-вѣлѣдїі ші лігѣратѣрѣа, кълд зѣчѣдї: „попорѣлѣі ро-мън ла че лігѣратѣрѣ? къ деѣтѣлѣ е чѣа сѣрѣвѣ-аскъ, дпвѣеде деакѣ'ї треѣѣе де аѣоло,“ — дптре-вѣѣт: де че сѣ фїѣ маі тѣре слава сѣрвілор, де кѣт тѣрїреа ромънїлор? — Ла тѣте воі даѣі ѣка-сїѣне де деспревѣнаре, къчї воі вѣ рѣдїкаѣі нѣмаі пре воі, ші аѣі воі сѣ фїѣдї воі репреѣнтанѣдїі по-порѣлѣі ромън, дп воі сѣ се кѣнтопѣаскъ ромъ-нїі. В'ам кѣпѣскѣт ші вѣ кѣпѣшѣтем тендїѣѣа — Де ачѣеа дп конгрѣселе дпнѣте ла Карловїѣ де-пѣтаѣіі ромънї даѣеа ерѣѣ а 7-а парте? тот пен-трѣ къ воі воїдї ромънїлор вѣне, адекъ прїѣн дп-лѣтѣрѣаре ші дпгѣѣнекаре!

Ла паѣ. 40. „Маі департе дѣѣт ноі ачѣла прїе-тѣнѣск фѣат Длзї Шаѣѣна ші вѣкарїѣлѣі архїепї-скопѣск дпн Арѣд, ка сѣ кѣѣте інѣтерѣсѣл вѣсѣрїчїі дп дпгѣрїреа дппревѣнѣрїі, еарѣ нѣ дп а сѣѣшїе-рїі. Нѣмаі аша шѣколѣі ачѣѣа, дпн каре ешїрѣ, ші дп каре ші кѣштігарѣ кѣпоштіѣѣе, пот фаче онѣ-ре, ші, ка аі еі дпвѣѣѣѣѣей реѣкѣпѣскѣторї епї дп лѣѣте.“

Bedegđ дарѣ фѣраѣі ромънї! пентрѣ къ се аѣлѣ вѣшѣте вѣрѣвѣдї, каріі ар лѣѣѣра, ші лѣѣкрѣ пентрѣ вѣнеле, рѣдїкареа ші дпнѣнѣтѣреа ромънїлор, че е-сте кѣнѣтрѣрїе нѣзѣнѣѣей сѣрвілор; пентрѣ къ вѣнїі вѣрѣвѣдї ромънї дпн тарѣта вѣсѣрїчѣаскъ аѣ авѣт ші аѣ нѣепт а се імѣротївї преѣѣѣнїеі — Іѣрѣарѣхїеі сѣрѣвѣштіі, ші пентрѣкъ сѣрвіі дп ачѣстві вѣрѣвѣдї п'аѣ пѣтѣт стрїка пѣдїѣнѣлїтѣтеа ромънѣ, нѣ і-аѣ

пътят дъпъ овичей, фаче фъдарици: стригъ да гър tare, къ пъ фак опоре школей лор, каре да ачееа ва фі стат, къ ромъни тръвзе съ фие сьрви; ши деакъ пъ: атъни асфелиѣ де ромън съшше висерика. Но веѣт вине, ачееа ар врэ сьрви ка пипееа динтръ ромън съ се дигрижеаскъ де ромън, къ съ дигрижеск еї, ши аша ка къ атъта маї зпор съ ши ажигъ еї сконча . . . . деспадионалистриї, дигънекрїи ши динилъриї ромънлор. — Нъ лі ръшине а зиче ши ачееа, къ штиндело ла еї ле-аѣ къштитат. Поте къ ачеѣа с'аѣ дзе ла еї къ капетеле голе, ши п'аѣ фост ла школі не ла зпверситъдї ш. а. — Апої аша: викариѣ архіепіскопеск, ши пъ епископеск; ваксама дн. министерїѣ дн локъ архіепіскопълѣ л'аѣ пшиг викариѣ. еар пъ дн локъ епископълѣ дїечесан. — Ачеѣа, — ачеѣа сьрви скривендї де врошъре се фъдъреск днаїнтеа попорълѣ ромън, къ еї пофеск вине ромънлор, — че къ ачееа зъѣ се дитъреште, къ пзи къте тоте пїедече дитрѣ днаїнтареа ромънлор, ши казъ, към пзмаї се котеаскъ дн латъри не ачеѣа ромън, карїї дн свфлет лъкръ пентрѣ ромън! О вої пзи де пъпъръ. (Schlangenbrut.)

Ла паѣ. 43. „Де ши дн епископателе: Арад, Тимішоара, Вершец прекъмпнѣвъ акъм нациънеа ромънъ, пъ-ши формезе тотъши D. епископ Шагъна ши атледїи лѣї — дрепт спре ачесте епископате, фїндкъ еле дела диченѣт аѣ фост епископате сьрвештї, ши къ архіепіскопъла дела Карловиѣ — де дъпъ привілециї-есердеазъ спре ачесте епископате дрептърїле сале, каре ел пичї поте, пичї ї есте їертат а ле дитръїна; пентрѣ къ еле пъ лѣї ad personam, чї пъчївней сьрвештї сьнт date; еар ачаста къ сьлцеле сьѣ ле-аѣ рескъмїграт ши дитърїт.“

Ної къ адевър штиѣ: къ дн дїечеса Арадълѣ, Тимішоариї ши Вершецълѣ, пъ пзмаї акъм, чї тот деазна, ши дн тимпърїле де маї паште, аѣ прекъмпнѣнїт ши прекъмпнѣнеск ши асгъзї ромънї; днсъ деакъ вої штидї къ сьрви аѣ прекъмпнѣнїт маї паште, дар аѣ мърїт тотдеазна де чева болъ маї мълдї декът ромънї; еаръ о парте таре с'аѣ дзе дн Ръсія ши Сербїа днапої; ши пентрѣ тимпърїле ачелеа с'аѣ дат воѣ привілециї, къчї адї фост маї мълдї декът ромънї: еасъ-въ шп кап фантасія ачееа, а въ цїне де мъчезїле востре привілециї; пентрѣ къ ачеле дн тимпърїле венїрей востре дн монархїа австриакъ мълт с'аѣ стръмътат ши штерс ши къ ачееа: къ дїечеса Арадълѣ с'аѣ капонїсат де ромънъ, авънд дої епископї ромънї пъпъ акъ-

та; че пичї поте фї алкъзм. Ромънї, дъпъ зїса вострѣ, пентрѣ къ вої аведї привілециї, съ пъ потъ пичї кънд къпъта дрептърї; чї съ фие сїлїдї а се коптонї дн славїст, сервїст. — Че коптрази-чере! коло зїсеръдї, къ метрополїдїи аѣ венїт дн копфасїоне, къ п'аѣ авът вървадї ромънї де епископї, еаръ аїчї, къ ачесте епископате сьнт а ле востре! — Ши оре ромънї, карїї маї паште де венїреа вострѣ днкъ тот де ачеста релїциъне аѣ фост, п'аѣ авът епископате? чї ши атъничї вор фї атърнат доръ дела епископї Сербїей, ши дела Іпек; сѣѣ доръ аѣ фост търчї, ши вої ї-адї диторс ла крештипътате? — къ пътереа, къ пъртареа фъдъреаскъ, къ вїкленїа, кредет, къ вадї днкъвнат песте ромънї, еар пъ алкъзм; вьпъ оръ към се дндесаръ сьрвиї аръданї къ венїреа челор дитпърътештї дъпъ револъдїъне — ка ши сьѣ министерїѣ зпгъреск — ши о тьпъ де оменї къпрїнсеръ ла ораш маї мълте постърї, тот къ еї аѣ лъкрат маї мълт пентрѣ дитпъратъла; еар акъм дъпъ че се кам даѣ дн латърї зїк: къ слава сьрвилор пъ днгъдзїе ачееа! — Аѣ трекът тимпъла привілециїлор, вої сїнгърї адї днфърнт а ле востре, кънд вадї алес патриарх, а дъпъндъвъ къдїва, ши ачеѣа днкъ дн Сербїа. — Къ дїечеселе ачесте пъ се маї пот гъверна де дъпъ привілециїле востре, чї дъпъ „Конститъдїънеа дитперїалъ,“ знде тѣтърор нациънлор се дъ асеме-неа дндрентъдїре: довадъ не сьнт стръмътърїле лъкрърилор дъпъ репфърпареа револъдїъней; довадъ дитвърдата дърїї Ънгарией конститъдїъне, довадъ къте тоте дърї де коронъ. — Кътъ дндръзїоре, кътъ днгъмфаре прѣстъ а зиче, къ епископателе ачесте сьнт date нациъней сьрвештї, поте къ ромънї въ сьнт воѣ дадї дн тїп де склаві, ка вої съ фачедї къ еї че вредї, съ-ле дитпънедї лїмба ши нациъналітатеа вострѣ, префъкъндъ-ї дн сьрви, ла че къ тодїи тот дитръїна вадї тръдїт. Кътъ овръзпичїе днкъ ши маї грѣсъ декът ворбеаѣ маї адъвъдїи шиї зпгърїї къ канъ 'n тьпъ, а зиче: къ вої адї рескъмїграт не ромънї къ сьлцеле вострѣ. Вої чеї пъциї не чеї мълдї! — Дела чїне? кънд? вої, карїї — адї венїт песте ромънї, ка съ скъпадї де їагаганъла търкълѣ; апої акъм ромънлор, карїї в'аѣ примїт къ тѣтъ оспїталітатеа, аша ле ръсплътїдї? — Привілециїле востре ле пътедї вьга дн къпторїѣ; къчї ведедї сїнгърї, къ пъ въ маї фолосїдї къ еле.

Ла паѣ. 53. ла зп лок: „Сказъла апостолик дела Карловиѣ.“

Анадаръ сказн де пропагандъ, ши че феліѣ де пропагандъ? — Нъ де крештинѣтате, чи де сьрвіст дитръ ромѣні, трімідѣндъ-ле: епіскопї, протопресвітері, преодї ш. а. сьрві дн лок де ромѣні; кьчї хар Домнѣлї! релігізнеа крештинъ нъ е липсь съ о лѣдеаскъ еї дитръ ромѣні, авѣндъ-о еї ачееа къ нѣате сѣте де анї днаїнте де сьрві. — Алте пропагѣрї ка апостолї нъ фак прїн алте пѣрдї а ле лѣтеї ши дѣрї; нъ тріміт апостолї нічі ла африканї, нічі кїнезї, нічі хотѣнтодї. Сѣѣ дѣрѣ пої нічі нїтїм, къ сказнла апостолїк дела Карловїд вреа съ паралисезе не папа дела Рома? — Пѣте зѣѣ, къ вѣрвадї ши мїжлѣче аре. — Нъ нъ, ел аре дїндї нѣмаї не ромѣні-де аї дшїла, сѣѣ деснаціоналіса. —

Днкіеїѣреа о фачет къ девѣтрѣдїзнеа, къ тот че премїсерѣм, фѣкѣрѣм нѣмаї, ка се съ копїнгъ азкторїї врошѣреї нѣміте, къ ромѣнѣл сїмте, ши къ ел де ачі 'нколо се ва лега орї ши зн-де 'л ва дѣре. — Дар маї вѣртос о фѣкѣрѣм ачееаста провокадї днѣшнї де азкторї (ачеї лѣпї дѣврѣквдї дн пеле де оїе) дн зрѣтѣоареле кѣ-вінте дїн фрзитарїѣл ачелеї врошѣре: „Азктореле арїкѣлѣї чїгѣт (дїн Wanderer, 30. Ian. 1851) е овлігат а докзмента четїгорїлор лѣї „Wanderer“ не де пїлн афїртѣдїзнеа, каре днвѣлѣеече о атѣт де апѣсѣтѣре пѣрѣ дн контра знеї їерархїї дитрече ши а знеї націонї де релігізне рѣдїтѣ; ел*) е даторѣ а арѣта 1, кѣткѣ сьрвії аѣ нѣс къ сїла ромѣнілор епіскопї сьрві, преодї сьрві ши даскалї сьрві; 2, е датор а десемпа дѣнѣ нѣте локѣл зн-де с'а їнтѣмплат ачееаста ши персѣнеле, каре се нѣсере къ сїла; 3, а рѣдїка тѣтѣ дндоїала, дакѣ епіскопїї, преодїї ши даскалїї вѣрѣдї нічі аѣ носедат авїлігате нічі аѣ авѣт воїѣ а днаїнта десволгареа націоналігѣдїї ши лїмѣеї ромѣне, прекѣм дн де обнїте ши кѣлѣтра тѣоралѣ а попорѣлѣ. — Даке ел нъ ва фї дн старе а арѣта ачееаста: атѣнчї тревѣїе днаїнтеа нѣвлїкѣлѣї четїгорїѣ ши днаїнтеа лѣмїї їнтредї съ се прївеаскъ де зн мїнчїнос ши казѣмпїатор; еар фацѣ къ націзнеа ромѣнѣ де зн седѣктор, тѣрѣвѣрѣтор ши аїгїтатор“ — Прїн зрѣтаре ачел вѣрват, каре а дескоперїт адеврѣл: кѣткѣ сьрвії а фост марї дшїлѣторї аїкѣлѣтрїї ши десволгѣрїї ромѣнілор, нѣнѣнд сѣвѣт рїгорѣс жѣдїкатѣ тѣте челе свс адѣсе, ши маї адѣзгѣнд ши декретѣл патрїархѣлѣї, каре не опрешїте еспре-

се скїреера къ лїтереле ромѣне стрѣтѣошѣнїтї, ши тѣте кѣте саѣ маї дескоперїт дн Газета Трансїлванїеї дн обжѣтѣл ачееаста, есте знѣл дїнтре чеї маї дрендї ши маї амїчї націзнеї ромѣне.

..... — . . .

ДЕСПРЕ БОАЛА ВІТЕЛОР.

Фїїндкѣ вола де віте нѣмітѣ зскѣдїзнеа стомахѣлѣї, саѣ чїзѣма вітелор їарѣшї съ їві дн знеле пѣрдї але Трансїлванїеї — каре лѣдїндѣсъ ар кѣ-шїзна о стрїкѣдїзне таре дн вітеле корнѣте, дн екѣномїа рѣралѣ, ши прїн зрѣтаре о сьрѣчїе не-віндекабїлѣ дн каселе пѣлгарїлор, ва дн тѣтѣ цѣра: анї онѣре — пелѣнгѣ тѣсѣрїле лѣате дїн партеа дналѣлѣї гѣвернїѣ дн респектѣл ачееаста — а рекомѣнда пѣлгарїлор пострїї ши екѣномїлѣр де віте зрѣтѣтѣореа медїчїнѣ :

Ъскѣдїзнеа стомахѣлѣї, саѣ чїзѣма вітелор корнѣте, дѣпѣ ветерїнарїѣл Іоане Хзвоцї.

Бола ачееаста есте чеа маї прїмеждїѣсѣ, ши віга — че одатѣ а кѣзѣт дн трѣнса — араре орї скапѣ дїн еа; дар прїмеждїа есте днкѣ маї таре, пѣнѣтрѣкѣ воала ачееаста есте лїпїчїоасѣ, ши трѣче дела о вігѣ волнавѣ ла алтеле сѣвѣтѣсе. — Бѣгѣрїле де сеамѣ аз доведїт кѣ дїн гѣноїѣл вітелор, че аѣ перїт де зскѣдїзнеа стомахѣлѣї, адѣнѣндѣсъ ла зн лок ши кѣрѣндѣсъ афарѣ къ віте сѣвѣтѣсе, дн анѣл зрїлѣторїї прїн ачел вѣлегар молїнсїт їарѣшї с'а нѣскѣт асемеѣеа вола дн вітеле корнѣте.

Се пѣте доведї ши кнѣѣмте де домнѣнте атаре вола саѣ нъ, дакѣ ла вітеле че аѣ перїт де ачееаста — дескїзѣндѣлїсѣ вѣрта, дн стомахѣл ал треїлѣ съ ва гѣсї валегѣ зскаѣт дитръ дндоїтѣрїле дїн лѣзѣтрѣ але стомахѣлѣї. — Шї днѣшнї ачест стомах днпрезѣнѣ къ ал патрѣле съ ва доведї ромѣ днкїс, саѣ маї тѣлѣт вїнедїї ши дн старе де гангрѣнѣ саѣ нѣтрезалѣ, їар маделе съ вор кнѣѣште а фї фост дн анрїндере маї таре.

Ла днченѣтѣл волеї віга дшїї перде пофта де тѣнкаре, тѣнѣште адесеа, ши дн зрѣтѣ нічі нѣмаї рѣтегѣ, дѣте; трѣнѣл дї есте ферѣнїте, скѣршнѣште дн дїндї, ши рѣсѣфлареаї есте дндесатѣ їзте. —

Мѣсѣреле пѣнтрѣ кѣлѣтареа вітелор волнаве де атаре вола лїпїчїѣсѣ тревѣе а съ прївї дїн дѣе пнѣтрї маї днсепнате, адекѣ :

*) Ва ши алѣл дн локѣї.

1. Към съ се вѣдече вѣтеле че саѣ волпвѣит, шѣ 2. към съ се фереаскъ алте вѣте съпѣтѣсе де пѣвълѣреа ачестеѣ вѣле примѣждѣѣсе.

Чесеа че съ атинѣе де пѣтѣла дѣтѣѣ, аденѣ де вѣндекареа вѣтелор волпаве, съ къпринде дѣ че леа зрѣтѣѣре: Ла фѣкаре вѣтѣ стѣтѣтѣ дѣ вѣр стѣ шѣ волпавѣ і съ тѣрпѣ дѣ гѣрѣ къте 8 дра тѣрѣ ачѣд тѣрѣатѣк (акрѣш де саре, се афлѣ дѣ а потекѣ) амѣстекат къ зна окѣ (къпѣ) анѣ прѣснѣ тѣ маѣ дѣ тѣлте орѣ, пѣпѣ ва дѣчене вѣла съ пѣ четезе.

Дѣпѣ але тѣле вѣгѣрѣ де сеамѣ фолосеште фѣрте тѣлт шѣ лзареа де сѣнѣе маѣ вѣртѣс ла дѣченѣтѣла вѣлѣѣ, кънд дѣкъ апрѣндереа есте пре домпѣтѣѣре, каре съ къпѣште дѣн сѣмпѣтѣмеле (сѣмпеле) маѣ сѣс зѣсе дѣ де овшеге пѣнтрѣ апрѣндере, шѣ кънд вѣтаѣа ѣнѣмѣѣ пѣ се сѣмте, вѣта пѣ съ ва легѣ къ дѣлеспѣре, саѣ е дѣкъзѣатѣ къ тотѣла, — сѣпѣтеле съ ѣа дѣ капѣтѣте де 6 лѣтре, дакъ вѣта ва фѣ маѣ славъ; ѣар де есте маѣ дѣ пѣтѣре шѣ маѣ сѣпѣерѣѣсѣ, се словѣде сѣнѣе пѣпѣ ла 10 лѣтре, шѣ се дѣ дѣ лѣзѣнтрѣ де дѣѣ орѣ не зѣ къте 5 1/2 дра тѣрѣ де ачѣд тѣрѣатѣк дѣнтрѣ окѣ анѣ аде къ: дѣпѣнте де прѣпѣз одатѣ шѣ дѣпѣ прѣпѣз алѣ да тѣ, зрѣтѣнд ачѣста пѣпѣ съ ва дѣдрѣпта вѣта. Кънд сѣпѣпѣла пѣ пѣте съ гѣсѣаскъ къ пѣлеспѣре акрѣш де саре (ачѣд тѣрѣатѣк), къ фолос ва тѣрѣа де дѣе орѣ не зѣ дѣ гѣра вѣтеѣ вѣте о ока де ворш, дѣ каре съ се пѣѣе шѣ къте 6 1/2 дра тѣрѣ сѣлѣтѣрѣ. Асѣменеа фолосеште шѣ зеама де варзѣ, саѣ де кастравѣдѣ къ сѣлѣтѣрѣ, дѣ тѣсѣра шѣ къ кѣпѣла де маѣ сѣс.

Афарѣ де ачѣстеа фолосеште фѣрте тѣлт, да къ дѣ граждѣрѣмеле знде с'а арѣтат вѣла дѣ вѣте съ ва ашеза клор амѣстекат къ анѣ дѣ вѣсе, де пѣ тѣнт стѣлѣвѣте ла маѣ тѣлте локѣрѣ; ва шѣ ана де клор есте преа фолосѣтѣѣре, ка съ се спеле тѣ те вѣтеле съпѣтѣсе къ дѣнса; пѣнтрѣ каре сѣѣр шѣт дѣ 10 ока анѣ къратѣ съ се пѣпѣ клор пѣпѣ алвеште ана ка лантѣле, шѣ апоѣ съ спалѣ вѣтеле къ дѣнса.

Тот че прѣвеште ла аа 2ле пѣнт есте, ка вѣ теле съпѣтѣсе съ се апѣре де толевѣта ачѣѣ вѣле примѣждѣѣсе, шѣ, дѣкът съ атинѣе де ачѣста, трѣ вѣе а се пѣзѣ регѣлѣмеле че зрѣмеазѣ:

Дѣдатѣ че с'а волпвѣит вреѣо вѣтѣ де атаре вѣлѣ, съ се деѣсѣвѣаскъ де челеа съпѣтѣсе, шѣ съ се пѣѣе ла алт лок; ѣар ачѣла, дѣ каре съ а фла кънд са волпвѣит, съ се къреде шѣ съ се спеле вѣне, апоѣ дѣ 6 сѣпѣтѣшѣнѣ съ пѣ се леѣе алѣ

вѣтѣ съпѣтѣѣсѣ ла асѣменеа лок; — Оменѣѣ че дѣ грѣжескъ де вѣтеле волпаве, пѣчѣ одатѣ съ пѣ ѣнтре ла вѣтеле съпѣтѣсе, ва пѣчѣ къ чеѣ че пѣртѣ грѣжа ачѣстѣра съ пѣ се амѣстечѣе фѣрѣ вѣгѣре де сеа тѣ. Де ва фѣ къ пѣтѣнѣѣ съ се ашезе вѣтеле съ пѣтѣсе деѣсѣвѣѣ де челеа волпаве.

Пѣлѣнгѣ че саѣ зѣс маѣ сѣс, орѣ кънд съ ва ѣвѣ вѣла ачѣаста дѣ вреѣо чѣрадѣ, саѣ дѣнтрѣ вѣтеле че съ хрѣпескъ дѣ граждѣ. Дѣдатѣ съ се ѣа сѣнѣе дела тѣте вѣтеле че съ афлѣ дѣ ачѣл лок, шѣ анѣ те дела каре сѣнт стѣтѣтѣе дѣ вѣрстѣ, къте 6 лѣтре; дела челеа де 2 анѣ 4 лѣтре, дела челеа де 1 ан 2 лѣтре, ѣар дела вѣдеѣѣ чеѣ шѣчѣ пѣзмаѣ къте 1 лѣтре; афарѣ де ачѣста пѣнтрѣ фѣкаре 6 капете вѣте съ се деа 11 дра тѣрѣ акрѣш де саре дѣ анѣ къратѣ де дѣѣ орѣ не сѣпѣтѣшѣпѣ, шѣ, дакъ пѣ сар гѣсѣ акрѣш де саре, дѣ локѣѣ съ се дѣнтрѣвѣнѣде зе воршѣла саѣ зеама де варзѣ къ сѣлѣтѣрѣ прекът саѣ арѣтат маѣ сѣс, зрѣтѣнд ачѣаста де дѣѣ орѣ не сѣпѣтѣшѣпѣ, пѣпѣ кънд ва дѣчѣта вѣла дѣ тот къ прѣнсѣла локѣлѣѣ вѣпѣтѣтѣ. — Ла дѣпѣтѣшѣларе съ се волпѣвѣаскъ вреѣо вѣтѣ дѣн челеа съпѣтѣсе, пѣ маѣ дѣкът съ се кѣзте къ кѣпѣла арѣтат.

Фолосеште дѣ вреѣтеа кънд съ аратѣ сѣмпе де вѣла чѣзѣмѣѣ дѣ вѣтеле корѣзте, съ лѣ се деа де дѣѣ орѣ не сѣпѣтѣшѣпѣ, ла тѣте каре сѣнт дѣкъ съпѣтѣсе, къте 5 1/2 дра тѣрѣ дѣн праѣла де енѣпѣре пѣсѣте къ фѣпѣпѣпѣне лѣчѣе, шѣ пѣчѣѣсѣ амѣстекате, ла фѣкаре вѣтѣ съ се словѣзѣ дѣ гѣрѣ зп асѣменеа праф, каре сѣла шѣ дѣпѣдѣ.

Дѣсѣмѣ. Лзареа де сѣнѣе дѣла вѣтеле съпѣтѣсе съ пѣте дѣнтрѣвѣнѣнда пѣпѣзмаѣ атѣнѣѣ, кънд вѣла есте ла вреѣн лок дѣ фѣпѣдѣ, чѣ шѣ кънд съ азде къ с'а арѣтат ла сѣтѣла, че каде маѣ къ апрѣнѣере. Асѣменеа съ пѣте дѣнтрѣвѣнѣнда шѣ вѣзѣтѣра де анѣ къ акрѣш де саре, — дѣсѣ ла локѣрѣмеле — знде дѣкъ пѣ саѣ арѣтат вѣла дѣ чѣрезѣ (чѣрѣзѣ), есте дѣстѣла съ се пѣпѣ дѣ анѣ вѣратѣ къте 2 лѣнтѣрѣ акрѣш де саре, одатѣ не сѣпѣтѣшѣпѣ кънд вѣла есте пѣзмаѣ дѣ сѣтѣла дѣвѣчѣнат; — еар кънд дѣчен а къдеа шѣ дѣ фаѣла локѣлѣѣ съ се деа де дѣѣ орѣ не сѣпѣтѣшѣпѣ. — Пѣвълѣреа ачѣстеѣ вѣле прѣмѣждѣѣсе шѣ лѣдѣреа еѣ, афарѣ де дофѣторѣѣ, се маѣ пѣте прѣвѣнѣ саѣ дѣпѣтѣшѣвѣра шѣ прѣп орѣндѣелѣ вѣне шѣ пѣперѣ ла кале дѣн парѣтеа дѣрегѣторѣѣлор пѣлѣгѣешѣтѣ. — Шѣ фѣпѣндѣкъ де ачѣстеа саѣ дат тѣзѣтѣрор комѣпѣлор, аша парѣтеа ачѣста съ ласѣ афарѣ.

Пъфаѣла саѣ зпфлареа вѣтелор корпѣте.

Съвт пѣтѣреа ачаста съ дѣделеце о вѣлъ дѣ каре вѣтеле прѣн адѣнареа де аер дѣ пѣрѣде дѣн дѣгрѣ съ зпфлъ, дѣ кѣт stomachъ шѣ тѣтъ вѣрта съ дѣтѣнде ка о товѣ, шѣ, де пѣ съ ва да де тѣмѣрѣѣ ажѣторѣѣ, пѣрѣде дѣпѣзѣтрѣ се рѣтѣи саѣ гапгрѣнѣсеа фѣарте дѣграваѣ, шѣ вѣга пѣере фѣрѣ вѣсте. —

Бѣла ачаста съ прѣчѣнѣште, дакъ вѣта — гра съ фѣнд — тѣнѣнкѣ къ лѣкомѣе ѣарѣ прѣ крѣдѣ, шѣ зпмплѣндѣшѣ stomachъ къ ачѣаста, прѣн пѣтереа мѣстѣреѣ се десволтеазѣ дѣпѣзѣтрѣ маѣ тѣлт газ (вѣлт), каре дѣтѣнде тѣтъ вѣрта пѣсте тѣсѣрѣ. Агаре дѣсѣшѣре аѣ маѣ къ сеаѣтѣ тѣте соѣрѣде де лѣдѣрѣнѣ (трѣфоѣѣ) кънд сънт пре крѣде, асеменеа фѣоѣле де варѣзѣ крѣдѣ, шѣ тоате холдеде де грѣѣ саѣ орѣ, кънд сънт дѣкъ крѣде, прѣкѣт шѣ фѣоѣле де рѣпѣѣ ш. а.

Кѣзгареа саѣ вѣндекареа е чеа зрѣтѣоаре: Съ се ѣа о лѣгрѣ (пѣтрѣрѣѣ, фѣргѣл) ракѣѣ вѣн де вѣкѣте саѣ де прѣне, каре аѣестекѣндѣсе къ 11 драмѣрѣ зпѣт де пѣатрѣ, съ се тоарне дѣ гѣра вѣтеѣ, че съ лѣнтѣ къ патѣма пѣфаѣзлѣѣ шѣ, де пѣ ва зрѣта дѣдѣстѣла фѣолос дѣпѣ о жѣтѣтѣте чеас, съ се прѣвоѣаскъ.

Дѣн агаре воалѣ фѣолосѣште тѣлт вѣтелор шѣ апа де вар прѣгѣтѣѣ дѣ кѣпѣл зрѣтѣорѣѣ: Съ се ѣа ка о лѣнгѣрѣѣ де дѣлѣчаѣѣ пѣлѣкъ къ вѣрѣ де вар пѣстѣне, шѣ съ се тоарне о жѣтѣтѣте ока апѣ пѣсте ел, апоѣ — вѣне аѣестекѣндѣл — съ се тоарне дѣ гѣра вѣтеѣ волпѣве ла фѣекаре жѣтѣтѣте чеас одаѣтѣ пѣлѣ, ла деплѣна вѣндекаре. — Асеменеа фѣолосѣште шѣ дофѣторѣа зрѣтѣорѣе: жѣтѣтѣте тѣлт сътѣпѣѣ де кѣмѣн съ се пѣсезе вѣне дѣнѣлѣѣ, съ се тоарне зпа лѣгрѣ ракѣѣ, апоѣ — аѣестекѣндѣсѣ вѣне ла олаѣтѣ — съ се деа вѣтелор волпѣве ла фѣекаре чеас. — Дѣпѣ че с'а даѣ ла вѣтѣ орѣ каре дѣн прѣскрѣселе дофѣторѣѣ, съ се пѣзе шѣ зп чѣогаѣ дѣ форма зпѣѣ мѣстекѣторѣѣ кѣрѣмѣзѣш дѣ гѣра вѣтеѣ, аѣ кѣрѣѣа капѣте съ се лѣѣе де коарпѣле вѣтеѣ, ка съѣ рѣтѣе гѣра дескѣсѣ, прѣн аѣкѣрѣѣ ажѣторѣѣ аерѣл адѣнаѣт дѣ stomach съ словѣде аѣарѣ шѣ не гѣрѣ; пѣѣлѣгѣ ачѣаста вѣга трѣвѣе прѣзѣмѣлатѣ, саѣ де стѣ дѣ лѣк пѣдѣтѣндѣсѣ тѣшѣка, съ се фрѣче не вѣртѣ къ о рѣсѣчѣтѣрѣ де паѣе. —

Кѣ тоате ачѣстѣа де тѣлѣте орѣ пѣ съ поате ажѣнѣе скопѣл дорѣт, шѣ пѣфаѣзлѣ крѣште шѣ се дѣпѣпѣтеазѣ пѣсте тѣсѣрѣ; даѣ съ дѣтѣмпѣлѣ, ка кѣ-

пѣскѣторѣѣл вѣлѣѣ съ се кѣѣте спрѣ ажѣторѣѣ тогѣмаѣ кънд пѣфаѣзлѣ еѣте аѣа де тѣре, дѣкѣт къ дрепѣт кѣвѣнт съ поате аѣеа тѣмере де рѣшпѣреа пѣрѣдѣлор дѣпѣзѣтрѣ. = Де коѣзп съ кѣпоаѣште ачѣаста воалѣ дѣн зпфлареа вѣртеѣ, шѣ къ асеменеа вѣтѣ пѣтѣмаѣѣ рѣсѣфѣл къ гѣра кѣскаѣтѣ; де тѣлѣте орѣ скоате шѣ лѣмѣа аѣарѣ. — Дѣн агаре дѣпѣпрежѣрѣре пѣ еѣте де сѣѣтѣвѣт, ка съ се пѣарѣзѣ тѣмпѣлѣ къ дофѣторѣѣ даѣте не дѣпѣзѣтрѣ; чѣ фѣрѣ дѣпѣтѣрѣзѣере съ се фѣакѣ о стрѣпѣнѣсѣтѣрѣ дѣ stomach къ трѣокарѣл, де партеа стѣлѣгѣ дѣн апоѣа коѣстелор ка де о пѣлѣтѣ дѣла шѣолѣ маѣ жоѣ.

Трѣокар съ пѣѣмѣште зп ѣнѣгрѣтѣнт дофѣторѣѣчѣскѣ коѣпѣс дѣн зп кѣдѣт къ тѣперѣѣ де ос дѣ лѣдѣтѣме де о жѣтѣтѣте деѣѣт, шѣ дѣ лѣдѣтѣме де 4—5 деѣѣре, каре съ дѣкѣде дѣгрѣо тѣакѣ де фѣр саѣ де араѣтѣ, дѣкѣт ачѣаста съ пѣз аѣопѣре кѣдѣтѣл де тот, чѣ съ рѣтѣпѣѣ вѣрѣѣл аѣарѣ. Оперѣѣѣа съ фѣачѣе: дѣфѣгѣнд ачѣест ѣнѣгрѣтѣнт не жѣтѣтѣте дѣн доѣвоѣок — дѣпѣ къѣт маѣ сѣс — шѣ апоѣ слѣѣѣнд кѣдѣтѣл аѣарѣ съ рѣтѣе пѣмаѣ тѣаѣа дѣпѣзѣтрѣ ка зп чѣп, прѣн каре съ се дѣшарте аерѣл пѣфѣѣторѣѣѣ, — дѣпѣ ачѣаста лѣкѣрѣе съ скѣте чѣнѣл; ѣар рѣпа съ спѣлѣ къ ракѣѣѣ, апоѣ съ зпѣе къ валсам шѣ съ аѣазѣ о кѣрѣпѣ д'асѣпра.

Дѣнѣсѣтѣнаре. Дакъ прѣпрѣѣтарѣѣл вѣтеѣ п'аре асеменеа ѣнѣгрѣтѣнт къ тѣакѣ, пѣте съ фѣакѣ стрѣпѣнѣсѣтѣра шѣ къ зп алѣт кѣдѣт де ѣвѣште маѣ дѣгѣст, дѣ докѣл кѣрѣѣа дѣпѣ че съ ва скѣте аѣарѣ съ се дѣфѣгѣ зп чѣп де трѣсѣѣе, прѣн каре съ пѣтѣ ешѣ аерѣл дѣн вѣртѣ, шѣ дѣтѣмплѣндѣсѣ ка вѣрѣѣл чѣпѣлѣѣ съ се аѣтѣне дѣпѣзѣтрѣ къ мѣстѣре, дѣндаѣтѣ съ се дѣсѣтѣне къ о пѣлѣзѣшѣ сѣпѣдѣре.

Дѣнѣсѣтѣнареа ачѣаста съ се фѣакѣ къ тѣре бѣгаре де сеаѣтѣ, къчѣ дѣ партеа дреаѣтѣ прѣчѣпѣшѣште тоарте, шѣ пѣмаѣ атѣнѣѣ съ пѣте дѣнѣрѣвѣѣнда, кънд вѣга еѣте кѣлѣкатѣ не партеа стѣлѣгѣ, аѣкѣт съ апаѣсѣ маѣ тѣлт спрѣ партеа дреаѣтѣ.

Сѣзѣскрѣѣл аѣн дѣнѣрѣвѣѣндаѣт маѣ де тѣлѣте орѣ прѣскрѣселе мѣдѣѣѣне шѣ оперѣѣѣѣнѣ дѣ дѣнѣрѣаѣгѣ еѣстѣнѣсѣвѣеа лор шѣ тогѣдеаѣна къ рѣзѣлѣтѣтѣа дорѣт; дѣчѣ дѣтѣ ѣаѣ тоаѣтѣ дѣнѣрѣзѣнеаѣла а ле рѣкоѣтѣнда тѣгѣзрор агрѣѣкѣлѣторѣѣлор рѣшѣнѣѣ прѣкѣт шѣ еѣкопѣтѣлор де вѣте спрѣ дѣкѣнѣѣзрѣреа даѣнѣлор че ле ар пѣтѣеа ѣокаѣона ачѣастѣ вѣлъ гравѣнѣкъ.

Боѣлѣпѣвѣреа вѣтелор прѣн вѣрѣнѣѣ отрѣвѣѣтѣорѣе.

Мѣлѣкареа вѣрѣнѣлор отрѣвѣѣтѣоаре еѣте пѣрѣкѣлоасѣ ѣнѣтрѣ вѣте, шѣ прѣчѣнѣшѣште тоарте. Сѣтѣпѣле дѣн каре съ кѣпоаѣште отрѣвѣреа, сънт зрѣтѣ-

тоареле: *dupăinté de tóte víta дичепа а третэра, дэпъ ачэста зрмеазъ спазмэс дп тот трэпъа; víta сь зигъ маї де мхате орї спре вэртъ, ка кьнд ар вої сь ареге зндеї пась; а впе орї сь зпфэ престе тот, шї арде тот трэпъа, дпн каре казъ казъ апъ спре ашї стьмъпра фокъа, шї знде гьсеште адеаргъ кь гръвїре шї сь тьвьлеште дп-трънса. — Ла атарї дппрежъррї треве сь се деа чел маї гравнїк ажсторїѣ, шї дндатъ сь се іа о ока де ланте дьлче, о лігръ де злеїѣ де іп саѣ зпг де лемп, шї 11 драмърї салїгръ, тóте ачестеа віне аместекате сь се тоарне дп гъра вітеї болнаве, ла фїекаре чеас одатъ, пнъ ва зрпа вьлегаре сьндїре, шї кь ачаста дичетэзъ шї перїкълъа.*

Гангрена лімвей, каре сь зїче шї вьшїка пештелъї.

Гангрень де лімвъ о пзмїм атъчїї, кьнд ла вітеле корнъте дп фаца лімвей де десъвт, саѣ шї пзмаї дп партеа гьреї сьвт лімвъ сь арагъ о вешїкъ, че ла диченът сь веде рошіе дикїсъ, іар дп зртъ сь фаче вьпътъ, шї несте вреокътева чеасърї отоаръ віта. — Сь арагъ атаре воалъ шї ла каї дпсъ фоарте пар, шї атъчїї сь поате сокотї дптръ челе маї деосъвите дпгъмпларї. — Семпеле, дьпъ каре сь поате кьпоанте, сьнт: кь дпн гъра вітелор кьрг вале, окїї скпнтеїазъ, азне орї дескїд гъра шї аша траг сьфлареа; лімва сь зпфэ, дпкътеа проне сь атърне шї дпн гьръ афаръ, кьнд вешїка креште сь 'търеште, алте сїмптоаме сь потрївекъ кь але апрїндерїї дп ценерал.

Вїндекареа зрмеазъ дакъ тръгънд лімва дпн гьръ, вьпїка сь ва тьїа кь зп кьдїташ аскъдїт, саѣ сь ва спарце шї пзмаї кь зпгеа, шї сь ва стоарче тоатъ змежала дпн-трънса, апої сь се снеле кь оцът сьрат, саѣ шї пзмаї кь саре локъа знде аѣ фост вешїка. — Тревве а дпгрїжі кь деосъвїре ка пз кьтва сь дпгїдъ віта матерїа че сь сторче дпн вешїкъ, каре есте галънъ шї гроасъ, пентръкъ дпгїдїндъсъ, дпн ачеста віта креанъ пегрешїт.

Пїшатъа кь сьнѣ ла віте.

Пїшатъа кь сьнѣ сь прїчїошенте маї кь семъ дпн тьнкареа плантелор, че дптръртъ тьдълърїле зьдълї несте месъръ, кьм есте делїна сьлватїнъ, шї тьгъръа коначїлор де стьжарїѣ крвд. Воала ачаста сь кьпоанте дпн словозїреа ла зд

кь сьнѣ, шї сь вїндекъ кь кпнъа зртъторїѣ, адекъ, тонїнд дп апъ кьратъ 5 1/2 драмърї салїгръ, дпн каре сь се деа вітелор ка сь веа доаъ орї пе зї, шї сь репетеазъ ачастъ дофторїе пнъ ла депїна дпдрептаре.

Дпсемпаре. Бърженїле дпсемпате вьпесек шї лантеле вітелор, дар кь дптревзїндареа де салїгръ шї ачаста сь дпдрептеазъ. — Безъра де апъ, кь салїгръ есте фолосїтоаре ла тот фелїзла де до-вітоаче, каре сь пїшъ сьнѣ; — пентръ ої ажзпг 3 драмърї дп асеменеа кас.*) L Морарїѣ.

Лїтереле романе.**)

1. Вокалї а, е, і, о, u. Вокалї дпкїсе каре се пропъчїѣ а ка чїрїлїкъл (ъ) шї і ка чїрїлїкъл (ж). Вокалї семїсэне каре се пропъчїе екърт: Ү, u=ѣ. Вокалї конвенцїоналї: é рьспїват ка еа; ó ка оа. Консвълпудї: b, c, d, f, g, h, j, l, m, n, p, r, s, t, v.

Обсервъдїзївї асъпра консвълпудїлор.

с дпаште де а, о, u, ла сьършїт, шї дпаштеа орї кьрїї консвълпудї сьпъ ка (к).
с дпаште де е, і, сьпъ ка (ч).
ch дпаште де е, і, сьпъ ка (к).
d кь кодїчеа сьпъ ка (з).
g дпаште де е, і, сьпъ ка (ц).
gh дпаште де е, і, сьпъ ка (г).
s кь кодїчеа сьпъ ка (ш).
sc дпаште де е, і, сьпъ ка (шт).
t кь кодїчеа сьпъ ка (ц).

Септїндъ морале.

Чеа маї таре жертфъ, че поате адъче їзърїеа шї амїчїдїа мьтэъ, пз е віада, пз сьнт аверїле; — дар кредетъ, кь пїчї ръчеала, пїчї нестаторпїчїа, пїчї дпфьмърата пепъсаре, пїчї дп фїне пепъкредереа; чї сїнгъра конвїкдїзїне дптръ тоате.

*) Ачесте ле маї дпшъртъшїм дп Фоїъ пзмаї дпн компътїмїре ла дазнеле кьпъзнате іаръш прїп воалъ шї пентръ ка сь се конвїнгъ пьзгарїї, кь шї перїреа вітелер віне адеце дпн пештїїнда лор де але къра; дар пз дпн крезъта фаталїтате: „Аша а фост се фїе, аша а фост рьндзїтъ.“ Р.
**) Bezї авечедарїял поменїт дп фрзїте.